

Călătorie pe Planeta Roșie, de Paul TUMANIAN

Nu știam cât era tata de priceput, dar vedeam că jocul de șah era pentru el o permanentă preocupare, aproape un stil de viață. Poate că pasiune e prea mult spus, fiindcă tata era un tip sobru și reținut și deci nu se putea spune că pe față i se citeau prea ușor sentimentele. Când ședeam toți trei la masă, deși nu evita subiectele zilei, părea că îl interesează mai mult să le bifeze ca discutate în familie, pentru a se putea reîntoarce mai repede la jocul de șah drag lui. Uneori juca cu mine și nu pot spune că nu își dădea silința să mă învețe; dar ochii i se aprindeau abia atunci când rămânea singur în fața tablei cu pătrate albe și negre și, cu cartea de șah alături, refăcea partide celebre. Își ducea mâna la bărbie și se scărpină ușor când descoperea ceea ce trebuie să fi fost magistrarele combinații ale marilor maeștri din trecut. Se întâmpla să și comenteze, dar nu în detaliu, ci mai mult pentru sine, așa, ca o filozofie a jocului de șah, să zicem...

Regulile jocului sunt date o dată pentru totdeauna — observa el. Nu are niciun rost ca cineva să se apuce să le schimbe. O dată, pentru că de-a lungul atâtor sute de ani de când știm că există jocul s-au dovedit cu prisosință a fi bune. Și a doua oară, pentru că schimbându-le, ai avea altceva. Alt joc. Regulile jocului nu sunt legate de nimic material. E adevărat că pe undeva sunt scrise, dar asta nu înseamnă că dacă cineva ar arde cărțile care conțin regulile notate, acestea ar dispărea. Ele au fost consemnate tocmai pentru că există... Tata avea seriozitatea întipărită pe față și privirea interioară îndreptată spre viitor; un viitor sigur... Oricâte s-ar schimba pe lume — spunea —, oricât de multe ar dispărea și oricâte lucruri noi ar apărea, jocul de șah va rămâne mereu același. Jocul de șah e veșnic.

Despre pasiunile mamei, tata nu prea avea comentarii de făcut; pasiunea lui și pasiunea mamei erau două lucruri complet diferite, doar că el nu recunoștea niciodată că se bazează pe șansă. Și așa zice chiar că nici în viață nu se baza prea mult pe șansă. Unde cădeau ei de acord, mama și cu tata, era jocul meu de marocco; ambii admiteau că acolo se întâlneau dexteritatea și gândirea cu șansa. Șansa care răsfira la voia întâmplării mănunchiul de bețișoare strâns în pumn; nimic n-o împiedica să-și facă jocul dacă mănunchiul era ținut corect și fără intenția de a trișa. Iar mie în niciun caz nu mi-ar fi trecut prin cap să fiu incorect, fiindcă nu mi se părea că așa mai avea vreun merit să descălcesc o grămadă de bețișoare pe care așa fi aranjat-o în folosul meu... De aceea tata se uita cu o anumită satisfacție la mine când culegeam bețișoarele cu maximă atenție. Se uita cu satisfacție, dar tot cu gândul la marile combinații ale jocului de șah, care izvorau din gândirea pură...

Revista Discobolul. (2015). <http://www.usr-alba.ro/images/discobolul/discobolul-217-219.pdf>